

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pôli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 gold. 40 kr., za pol leta 1 gold. 70. kr., za četrt leta 90 kr., pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold. 10 kr., za četrt leta 1 gold. 10 kr.

V Ljubljani 14. novembra 1888.

O b s e g: O vplivu drevesne podloge (divjaka) na žlahtno drevo. — Zakaj orjemo na ozke kraje ali grede. — Razne reči. Zemljepisni in narodopisni obrazi. — Nasledki „šnopsa“. — Naši dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.

O vplivu drevesne podloge (divjaka) na žlahtno drevo.

Akoravno se je uže veliko pisalo o razmerji med podlogo in požlahtnjenim drevesom, vendar je o tej reči med sadjarji še veliko napačnih nazorov. Veliko sadjarjev na pr. še vedno misli, da vpliva sok v podlogi na dobroto sadu. Ako bi to res tako bilo, potem bi morala jabolka in hruške, ki so cepljene na lesnike, biti tudi grenkega okusa, kakeršen je sad od podloge; nadalje bi morale biti grenke hruške, ki so rasle na drevesu, ki je cepljeno na kutno, kajti kutna je tudi grenka; na divjo češpljo požlahtnjena marelica morala bi biti po tem takem kislo zagatnega okusa.

Podloga (divjak) in žlahtni les sta sicer zvezana, pa vendar sta po svojih notranjih lastnostih vedno dva različna dela. Kako je to mogoče pri tako tesni zvezni, tega do sedaj veda ni še mogla razložiti. Mi se torej ravnamo le po dejanstvu. Nekoliko utegne služiti v dokaz ta okoliščina, da postane podloga z mehkim lesom, to je, iz rahle lesne vtaknine, po cepljenji močnejša nego je žlahtno deblo; ako je podloga tanko vlaknasta in trdega lesa, pa zaostane v rašči na debelost proti žlahtnemu deblu. Vse to se pa tudi zgodi, če je žlahtno deblo bolj mehkega ali pa trdega lesa.

Mesto, kjer je bilo drevo požlahtnjeno, ostane vzlic skupnemu redilnemu soku vendar vedno mejna črta. Ako kedo o tem dvomi, posluži naj se dokaza z rdečo bukvijo. Najmlajši les rdeče bukve je namreč, kadar mu jeseni odpade listje, pa do časa, ko zopet drevo prične poganjati, vedno rdeč, les navadne bukve pa je zelenkasto rumen. Vzamemo li rdečo bukev, ki je bila požlahtnjena na navadno bukev, ter preiščemo požlahtnjeno

mesto, najdemo, da jenja rdeči les natanko tam, kjer se prične podloga.

Divjak vpliva vse drugače, nego je možno razložiti iz kemijskih dogodkov v soku. Ako je sad špalirnega drevja večji in lepši, izvira iz tega, da je drevo v boljši zemlji in da je pravilno itd. Ako bi bilo mogoče z velikimi drevesci ravno tako ravnati, dobili bi ravno tako sadje.

Divjak vpliva tudi še drugače. Ako ima slabo raščo zaradi pomanjkanja globoko segajočih močnih korenin, kakor na pr. kutna, ivančkovo jabolko, ostane seveda drevo manjše in prične prej roditi. Na češpljevih podlogah požlahtnjene marelice ne zmrznejo tako hitro kakor na mandlih, ker podloga ne zmrzne. Breskova drevesa, ki so vsa žlahtnega lesa, torej tudi korenine, zmrznejo prav hitro, in treba je zaradi tega po zimi tudi deblo zavarovati.

Zakaj orjemo na ozke kraje ali grede.

Mnogo so uže pisali o umnem poljedelstvu, mnogo kako bi se pospeševala rodovitnost zemlji, ki je vir vsemu užitku — vendar jo naš kmetovalec tu pa tam še premalo pozna in čisla, kar nam kaže obdelovanje njeno. Veliko kmetovalcev je še, ki žalibog orjo zemljo, da je le vzorana, povlačijo jo, da je le povlečena, poslužujejo se orodja, katero ni primerno razmeram itd. Velevažni pomen pravega obdelovanja jim ni dovolj jasen, kar nam dokazuje obilo naših domačih krajev.

Ne mislimo si naše zemlje kot mrtvo stvar, ki le v bivališče služi rastlinam, mislimo si jo marveč kot naravno delalnico rastlinsko, katera daje tem boljše pridelke, s čim umnejšimi pripomočki ji streže kmetovalec! Ona je kmetovalcu najbolj gotovo naložen ka-

